FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licenţă
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală / Personal de cult

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				KT0012 **Patrologie I**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				Conf. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Conf. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învăţământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuţia fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activităţi: elaborarea unei hărţi a locului unde au trăit şi activat Sfinţii Părinţi ai Bisericii					12

3.7 Total ore studiu individual	69
3.8 Total ore pe semestru	125
3.9 Numărul de credite	5

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezenţa la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezenţa şi intervenţiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea şi susţinerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice teologiei patristice; • Să explice, să interpreteze, să aplice şi să rezolve probleme din domeniul teologiei patristice; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ şi inovativ în domeniul teologiei patristice; • Să poată aborda la nivel de discuţii realităţile circumscrise teologiei patristice; • Să sesizeze importanţa perioadei Sfinţilor Părinţi în viaţa Bisericii; • Să poată prezenta elementele fundamentale ale personalităţii, operei şi doctrinei Părinţilor şi scriitorilor bisericeşti; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului patrologiei.
Competenţe transversale	• Să poată integra competenţele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Patrologie; • Să înţeleagă modul cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa Sfinţilor Părinţi ai Bisericii creştine; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală şi profesională având ca punct de plecare cursul de Patrologie I, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • În servicii alternative, absolvenţii acestui curs să poată fi cooptaţi în forme suplimentare de pregătire catehetică, activităţi ecumenice etc. • Iniţierea şi conducerea inovativă, creativă şi responsabilă a unor activităţi legate de domeniul patrologiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Prezentarea elementelor fundamentale ale personalităţii, operei şi doctrinei Părinţilor şi scriitorilor bisericeşti din perioada patristică a Bisericii creştine;
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea terminologiei specifice teologiei patristice; • Dezvoltarea unei reflecţii critice şi constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuţii a realităţilor circumscrise teologiei patristice, despre viaţa şi învăţătura Părinţilor; • Sesizarea importanţei perioadei patristice în viaţa Bisericii; • Cunoaşterea bibliografiei aferentă studiului patrologiei; • Integrarea competenţelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Patrologie; • Înţelegerea modului cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa Sfinţilor Părinţi ai Bisericii creştine; • Capacitarea studentului în a răspunde în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la importanţa Sfinţilor Părinţi; • Învăţarea gestionării propriei formări continue personale şi profesionale având ca punct de plecare cursul de Patrologie I, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii. Bibliografie
CURS 1: Introducere: Ce este patrologia? Precizări terminologice: *patrologie-patristică; părite-sfinţi părinţi-scriitori bisericeşti etc.*. Împărţirea Patrologiei.	Prelegere / expunere, prezentare, explicaţii, exemplificări.	**Bibl.:** Altaner, pp. 1-21; Bota, pp. 9-20; Coman, pp. 11-62; Congregaţia pentru Educaţia Catolică, *Studiul Sfinţilor Părinţi ai Bisericii în formarea preoţească*, pp. 44-56: Quasten, pp. 1-28;
CURS 2: Studiul Sfinţilor Părinţi ai Bisericii în Seminariile şi Facultăţile de Teologie.	Prelegere	**Bibl.:** Congregaţia pentru Educaţia Catolică, *Studiul Sfinţilor Părinţi ai Bisericii în formarea preoţească*, pp. 3-43; Hamman A., *Părinţii Bisericii*, Ed. Sapientia, Iaşi, 2005, pp.7-8.
CURS 3: De la Evanghelii la Sfinţii Părinţi: începutul formulelor liturgice şi a indicaţiilor canonice: *Simbolul apostolic* şi *Didahia* 1. *Simbolul apostolic*;	Prelegere	**Bibliografie:** Altaner, pp. 27-29; Coman, pp. 87-92; Quasten, pp. 29-33;
CURS 4: 2. *Didahia*: noţiuni introductive, conţinut doctrinar;	Prelegere	**Bib.:** Altaner, pp. 27-29; Coman, pp. 87-92; *Didahia* în *Scrierile Părinţilor Apostolici* (*SPA*), trad., note şi indici de Pr. Dr. Dumitru Fecioru, EIBM al BOR, Bucureşti, 1995, pp. 26-35; D. Fecioru, *Introducere* la *Invăţătura celor doisprezece Apostoli* în *SPA*, pp. 17-22; Quasten, pp. 29-33;
CURS 5: Părinţii Apostolici I: 1. Noţiuni introductive: cine sunt Părinţii Apostolici, caracteristicile perioadei, opera lor. 2. Clement Romanul: viaţa, opera, *Epistola către Corinteni.*	Prelegere	**Bibl.:** Coman, pp. 66-86; D. Fecioru, *Introducere* la *Scrierile Părinţilor Apostolici …*, pp. 9-11; Idem, *Introducere* la Sfântul Clement Romanul, *Epistola către Corinteni* în *SPA*, pp. 41-47; Sfântul Clement Romanul, *Epistola către Corinteni* în *SPA*, pp. 50-92; Quasten, pp. 44-46.
CURS 6: *Părinţii Apostolici* II: **3.** Ignaţiu din Antiohia: Episcopul, omul, teme majore în scrierile sale. **4.** Policap din Smina; Papia din Hierapolis	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, pp. 17-25; Quasten, 64-76; Coman, pp. 130-146, 148-159.
CURS 7: *Părinţii Apostolici* III 5. Scrisoarea lui Barnaba; 6. Păstorul lui Hermas;	Prelegere	**Bibliografie:** *Scrierile Părinţilor Apostolici*, pp. 127-164, 261-283; Quasten, 83-101; Coman, pp. 169-197.
CURS 8: Apologeţii I: 1. Iustin Martirul şi Filosoful 2. Atenagora din Atena	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 29-36; Campenhausen, *Părinţii greci*, 17-22. Quasten 202-207.
CURS 9: Apologeţii II: 1. Ciprian de Cartagina 2. Lactaţiu	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 65-73; Campenhausen, *Părinţii latini* I, 58-92, 92-128.
CURS 10: Începuturile literaturii eretice (gnosticismul pre-creştin şi creştin, marcionismul şi montanismul) şi răspunsul creştin.	Prelegere	**Bibliografie:** Quasten, 224-229, 242-248, 253; Altaner, 87-91.
CURS 11: Sf. Irineu din Lyon (omul, opera, doctrina)	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 39-45; Campenhausen, *Părinţii greci*, 32-43.
CURS 12: Tertulian - adevăratul întemeietor al teologiei occidentale.	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 54-62; Campenhausen, *Părinţii Latini* I, 13-57.
CURS 13: Clement Alexandrinul (omul, opera, doctrina).	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 76-84; Campenhausen, *Părinţii greci*, 44-61.
CURS 14 Origen (omul, opera, doctrina). Concluzie, rezumat şi evaluare a cursului.	Prelegere	**Bibliografie:** Hamman, 85-89; Campenhausen, *Părinţii greci*, 62-89.

Bibliografie

1. **manual de bază: BOTA, M. Ioan, *Patrologia,* Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 13-136, text accesibil şi pe internet: http://www.greco-catolic.ro/sfinti.asp?patrologia**
2. Altaner, Berthold, *Patrologia*, Ed. Marietti, Torino, 1961[IV].
3. Campennhausen, Hans Freiherr, *Părinţii greci ai Bisericii*, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2005. [Campennhausen, *Părinţii greci*]
4. Campennhausen, Hans Freiherr, *Părinţii latini ai Bisericii*, vol. I-II, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-

Magdalena, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2005. [Campennhausen, *Părinţii latini*]
5. Coman, G., Ioan, *Patrologie*, vol. I, EIBM al BOR, Bucureşti, 1984. [Coman].
6. Hamman, Adalbert, *Părinţii Bisericii*, trad. din limba franceză de Lupu, Ştefan, Ed. Sapientia, Iaşi, 2005. [Hamman].
7. Quasten, Johannes., *Patrologia*, vol. I, Ed. Marietti, Torino, 1967. [Quasten].
8. Stelianos Papadopoulos, *Patrologie. Vol. I* , Ed. Bizantină, București, 2020.

Izvoare: colecţii:

PG – *Patrologiae Graecae* cursus completus (ed. J.P. MIGNE), 161 vol., Paris, 1857-1866.
PL – *Patrologiae Latinae* cursus completus (ed. J.P. MIGNE), 221 vol., Paris, 1844-1886.
SC – *Sources Chrétiennes,* Paris, 1941 sq.
FR – *Filocalia* românească*,* trad. pr. prof. Dumitru Stăniloae, 12 vol.: (vol. 1-4), Sibiu, 1946-1948; (vol. 5-10), Bucureşti, 1976-1981; (vol. 11-12), Bucureşti, 1990-1991.
PSB – *Părinţi şi Scriitori Bisericeşti,* Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1979 sq.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	**Observaţii. Bibliografie**
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfăşurare şi a metodologiei seminarului de *Patrologie I*. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicaţii, aplicaţii, dezbateri, discuţii dirijate, discuţii în grupe, grupuri de lucru, discuţii libere, dialog, analize, studii de caz	Studentul se documentează şi lucrează independent
S. 2: Studiul Părinţilor Bisericii: nevoie sau moft? Pledoarie pentru importanţa cunoaşterii Sfinţilor Părinţi.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 3. Simbolul apostolic: semnificaţia termenului simbol, etapele credinţei populare, etapele lucrărilor ştiinţifice şi concluziile acestora, momentele redactării simbolului baptezimal roman;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 4: Ecleziologia şi Parusia în *Didahia* sau *învăţătura celor doisprezece Apostoli.*	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 5: Ierarhia bisericească şi primatul Romei în *Scrisoarea către Corinteni* a Sf. Clement Romanul.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 6: Martiriul, mărturie supremă pentru Hristos, la Ignaţie Teoforul şi Policarp de Smirna.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 7: Pocăinţa în scrierea *Păstorul lui Hermas.*	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 8: Transcendenţa lui Dumnezeu în opera Sf. Iustin;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 9: Ecleziologia, botezul şi pocăinţa în doctrina Sf. Ciprian;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 10: Elemente comune ereziilor;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 11: Sfânta Treime și ecleziologia la Sf. Irineu;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 12: Apus şi Răsărit în perioada patristică;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 13: Conceptul penitenţei în doctrina Sf. Clement din Alexandria;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi
S. 14: Omul – chip şi asemănare a lui Dumnezeu în doctrina lui Origen; Concluzie, rezumat şi evaluare a seminarului.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele Sf. Părinţi

Bibliografie

----------, *Apologeţi de limbă latină*, PSB 3, EIBM al BOR, Bucureşti 1981.
----------, *Apologeţi de limbă greacă*, Trad., introducere, note şi indici de Pr. Prof. Dr. T. Bodogae, Pr. Prof. Dr. Olimp Căciulă, Pr. Prof. Dr. D. Fecioru, EIBM al BOR, Bucureşti 1997.
----------, *Scrierile Părinţilor Apostolici*, Trad., note şi indici de Pr. Dr. D. Fecioru, EIBM al BOR, Bucureşti, 1995.
COMAN, I., *Probleme de Filosofie şi Literatură Patristică*, IBM, Bucureşti 1995.
Congregaţia pentru Educaţia Catolică, *Studiul Sfinţilor Părinţi ai Bisericii în formarea preoţească (1989)*, trad. de Pr. William Alexandru Bleiziffer, Ed. Presa Bună, Iaşi, 2003, colecţia *Documente* nr. 33.
FECIORU, D., Căciulă, M., *Cele mai de seamă opere ale Sfinţilor Părinţi şi Scriitori Bisericeşti traduse în româneşte*, I, Bucureşti, 1939; Idem, *Cele mai de seamă opere ale Sfinţilor Părinţi şi Scriitori Bisericeşti traduse în româneşte,*

II, Bucureşti, 1941.
PADOVESE, Luigi, *Introducere în teologia patristică,* trad. de Anton Rus şi Cristian Rarău, Ed. Bunavestire, Blaj, 2003.
PAŢULEA, Călin-Daniel, *Chemarea frumuseţii infinite [Sf. Augustin],* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000; IDEM, *La conversione di Agostino. Aspetii sistematici di un cammino,* Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2002, colecţia Intelectus Fidei nr. 7.
PĂTRAŞCU, Damian Gheorghe, *Patrologie şi Patristică,* vol. I, Secolele I-IV, Ed. Serafica, Roman, 2006; IDEM, *Patrologie şi Patristică,* vol. II, Secolele IV-V, Ed. Serafica, Roman, 2008.
RUS, Remus, *Dicţionar enciclopedic de literatură creştină din primul mileniu,* Ed. Lidia, Bucureşti, 2003.
Pentru perioada patristică din istoria Bisericii (Antichitatea şi Evul Mediu) se pot vedea din lucrarea *Istoria Bisericii Universale* a pr. prof. dr. Ioan M. Bota primele două părţi, referitoare la Antichitatea creştină (anii 30-800 d.Cr.) şi Evul Mediu (800-1517), accesibile şi pe internet: http://www.profamilia.ro/istorie.asp?antev

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.
- Conţinuturile disciplinei răspund exigenţelor parohiei, fişei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ şi voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însuşirea conţinuturilor	Examen oral final	50 %
	Studentul care nu va avea nici măcar o prezenţă la cursuri nu va fi primit în examen	Materialul din conţinutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârşit de semestru este: BOTA, M. Ioan, *Patrologia,* Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 13-136. Acelaşi manual va fi utilizat şi pentru cursul de *Patrologie II* din semestrul II.	
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la dezbateri şi Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea participării active la dezbateri şi Evaluarea lucrării scrise	50 %
	Prezentarea la examenul final este condiţionată de întocmirea elaboratului de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar şi de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (antonrus18@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ţ, ş), - înainte de prezentarea la examenul final.	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obţinerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârşit de semestru.	
10.6 Standard minim de performanţă			
• Însuşirea materialului de învăţat. • Probarea dezvoltării competenţelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obţinerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.			

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

01.10.2020... ....

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2021 ….....